

AFGANİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	3
3. DIŞ TİCARET	4
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
5. TÜRKİYE ile TİCARET	10
EKLER:	13

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Afganistan İslam Cumhuriyeti
Nüfus	42,17 milyon
Dil	Darice, Peştuca
Yüzölçümü	652.864 km ²
Başkent	Kabil
Başlıca Şehirleri	Kandahar, Herat, Mezar-ı Şerif, Kunduz
Para Birimi	Afgani (AFN)

Coğrafi Konum

Afganistan, Asya'da denize sınırı olmayan bir ülkedir. Doğu ve güneyde Pakistan, batıda İran, kuzeyde Türkmenistan, Özbekistan ve Tacikistan, doğuda da ufak bir sınırla Çin ile çevrilidir.

Doğal Kaynaklar

Afganistan doğal kaynaklar açısından zengin yataklara sahip olup petrol, doğalgaz ve kömür gibi enerji mineralleri, bakır, demir, altın, tuz, gibi değerli ve yarı değerli madenler, cam, seramik, inşaat, kimya ve gübre sanayiinde kullanılan madenler, çimento yapımında kullanılan klinker, kireç taşı ve kil ile mermer yataklarına sahiptir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023	2024	2025
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	14,28	14,5	17,25	-	-
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-14,5	-6,2	2,3	-	-
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	356	352	409	-	-
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	7,8	10,6	-7,7	-	-
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-0,06	-18,53	-20,31	-	-
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	40,01	41,14	42,17	-	-
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	11,14	10,64	8,26	-	-

Kaynak: IMF

Afganistan ekonomisi, tarıma ve hayvancılığa (koyun ve keçi yetiştirmeye) bağlıdır. 15 milyonluk çalışabilir nüfusa sahiptir. İşgücünün sektörlere göre dağılımında tarım %80, endüstri %10, hizmetler sektörü ise yine %10'luk bir paya sahiptir. Endüstri ağırlıklı olarak küçük çapta tekstil, sabun, mobilya, ayakkabı, gübre, çimento, el yapımı halılar, doğal gaz, yağ, kömür, bakır işletmelerine dayanmaktadır.

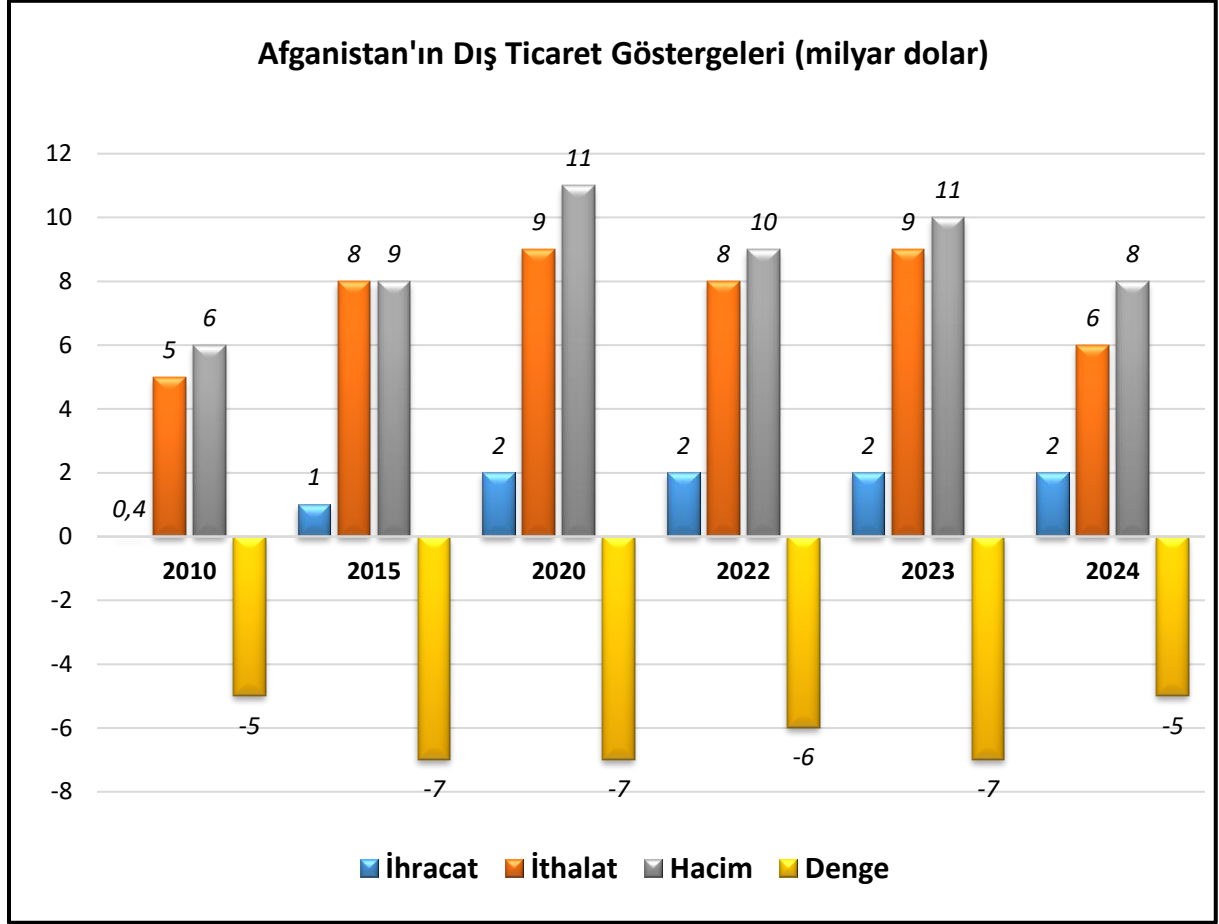
Ekonomisi dış mali yardıma bağlı olan Afganistan'ın, temel ekonomik politikası, dış yardım ve yabancı yatırım sağlanması üzerine kurulmuştur. Yatırımlar ve dış mali yardımın en verimli şekilde kullanılarak özel sektörün büyümesi ve gelişmesi amaçlanmaktadır.

Afganistan ekonomisi, topraklarının sadece %15'i ekilebilir olmasına rağmen, ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Tarımın yanı sıra ekonomi yabancı yardım ve ağırlıklı olarak komşu ülkelerle gerçekleştirilen ticarete dayanmaktadır.

Afganistan'ın coğrafi konumu nedeniyle Çin ve Hindistan'ı birbirine bağlayan enerji koridoru üzerinde bulunmaktadır. Bu konumu nedeniyle gerek İran ve Türkmenistan ile 500 milyar dolarlık enerji anlaşmaları bulunan Çin, Hindistan ve Pakistan'ın, gerekse bu enerji koridorunun kontrolünü anılan ülkelere bırakmak istemeyen ABD'nin, ülke üzerinde zaman zaman çatışan zaman zaman ise çakışan ekonomik ve siyasi çıkarları vardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kaynak: Trademap

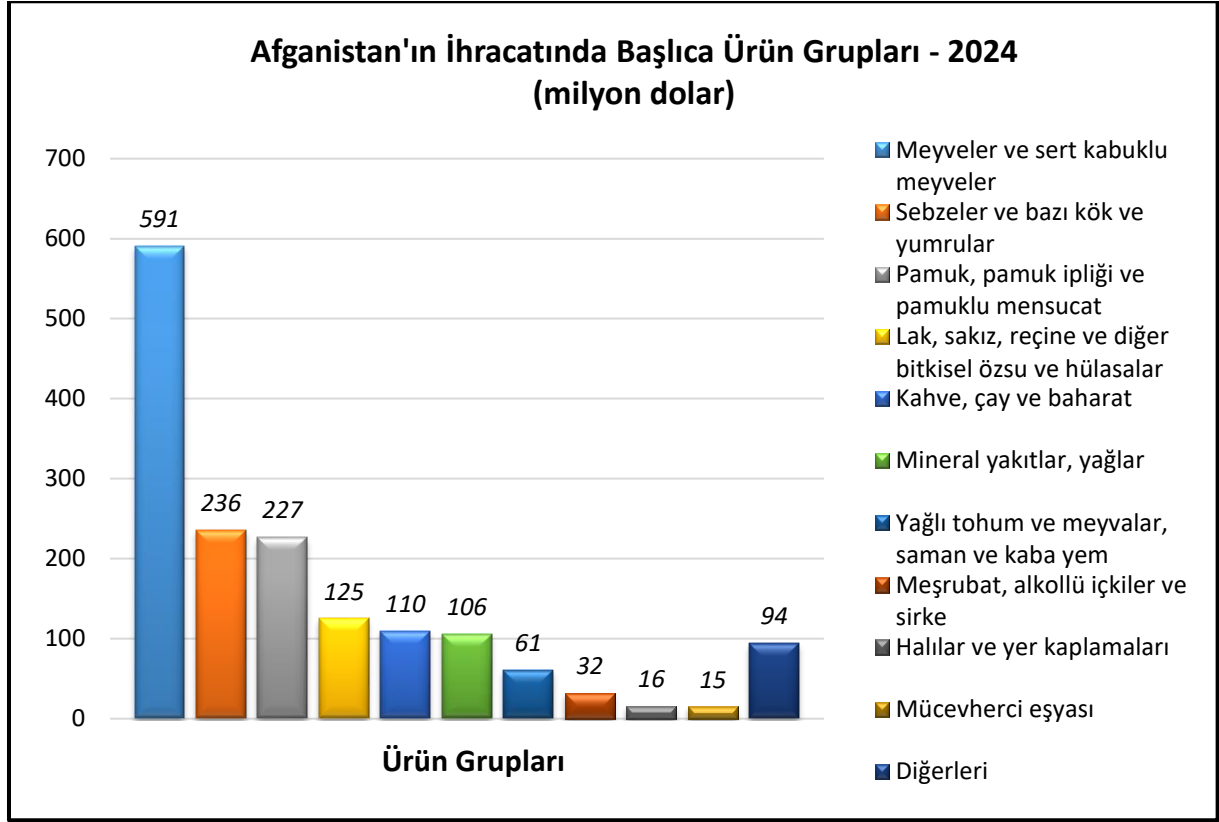
Afganistan'ın resmi istatistikleri en son 2019 yılında yayımlanmıştır. Afganistan'la ticaret yapan ülkelerin istatistiklerinden derlenen verilere göre (yansıtılmış veriler), 2024 yılında ülkenin dış ticaret hacmi 7,8 milyar ABD doları olmuştur.

Afganistan'ın dış ticaret değerleri, ülkedeki iç savaştan etkilenmiş ve zaman zaman dalgalanmalar göstermiştir. 2005 yılında 540 milyon dolar olan ihracat değeri, 2023 yılında 1,7 milyar dolara yükselmiş, 2024 yılında ise 1,6 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2024 yılında ithalat değeri ise 6,2 milyar dolar olmuştur.

Afganistan dış ticaret dengesi sürekli olarak açık veren ülkelerden biridir. 2024 yılında dış ticaret açığı, bir önceki yıla göre 2,4 milyar dolarlık azalarak, 4,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

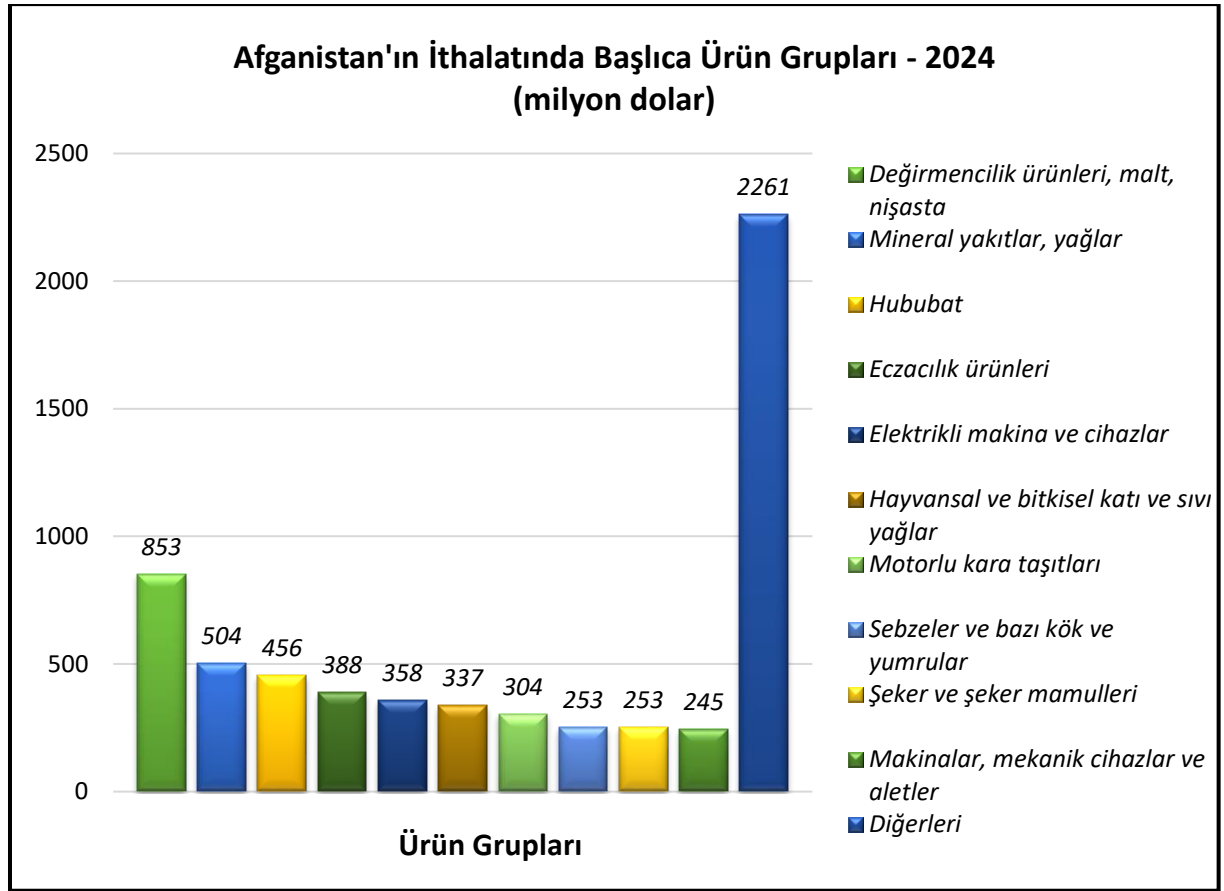

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

2024 yılı itibarıyla ülkenin ihracatındaki başlıca ürün grupları: Meyveler ve sert kabuklu meyveler; sebzeler ve bazı kök ve yumrular; pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat; lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsular ve hülasalar; kahve, çay ve baharatlar ve mineral yakıtlar-yaglardır.

İthalat

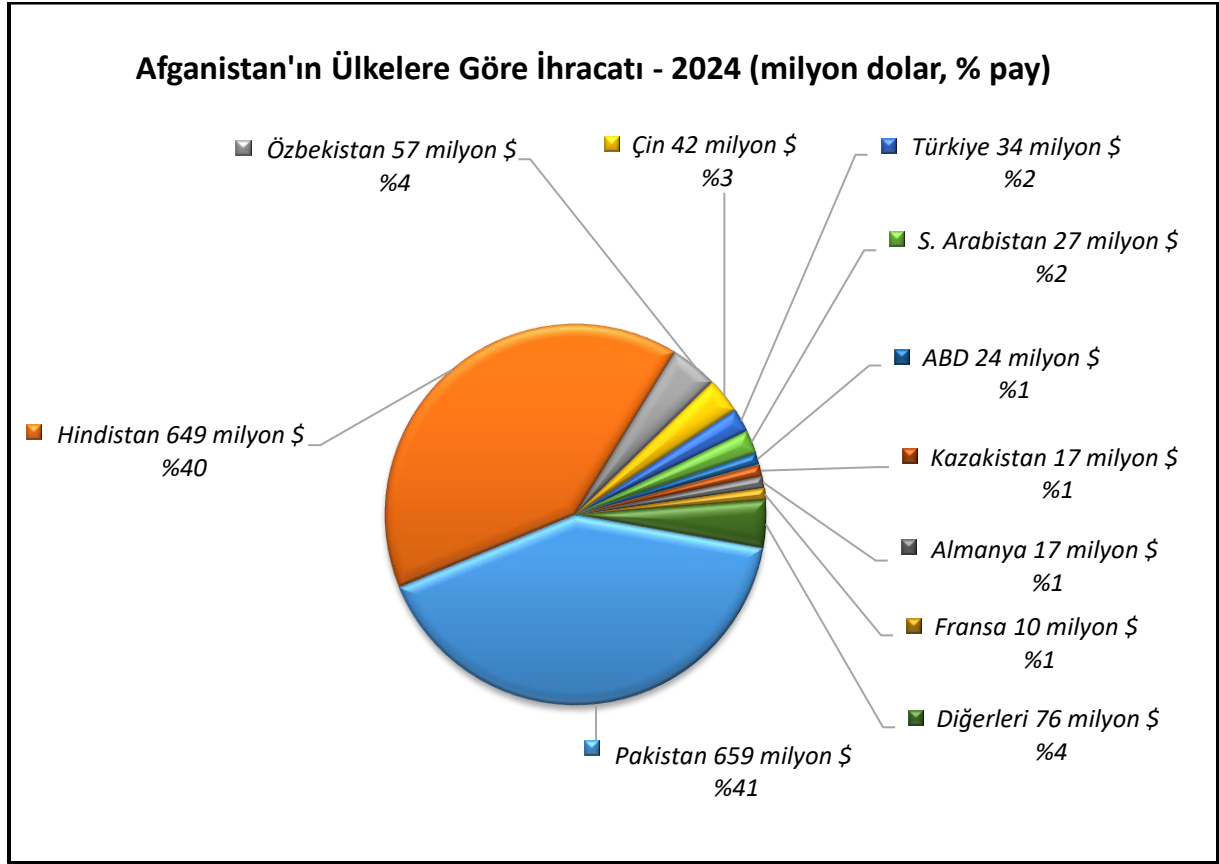

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

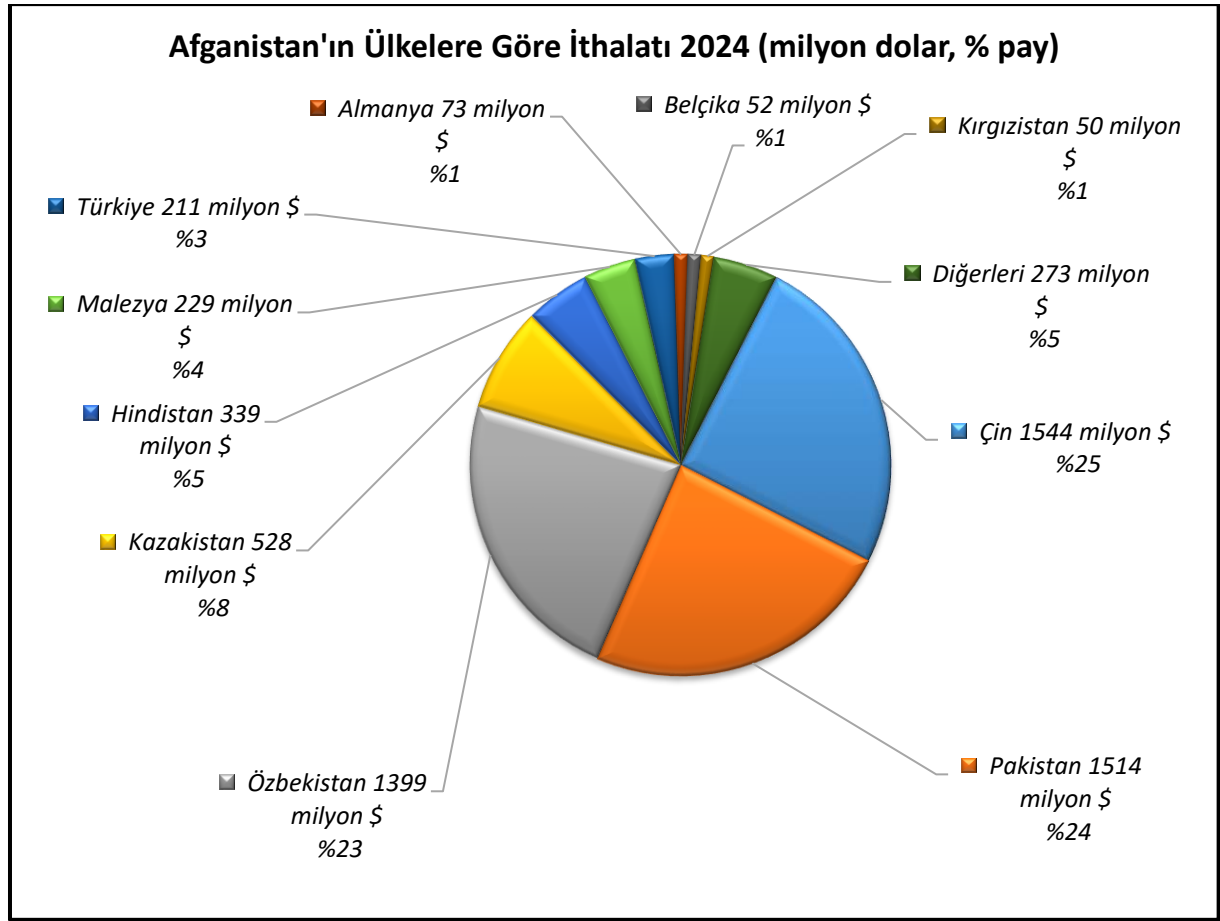
Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Afganistan'ın başlıca ihraç pazarları arasında Pakistan, Hindistan, Özbekistan, ÇHC, Türkiye, S. Arabistan, ABD, Kazakistan, Almanya ve Fransa bulunmaktadır.

Afganistan'ın en fazla ithalat yaptığı ülkeler: ÇHC, Pakistan, Özbekistan, Kazakistan, Hindistan, Malezya ve Türkiye'dir.

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

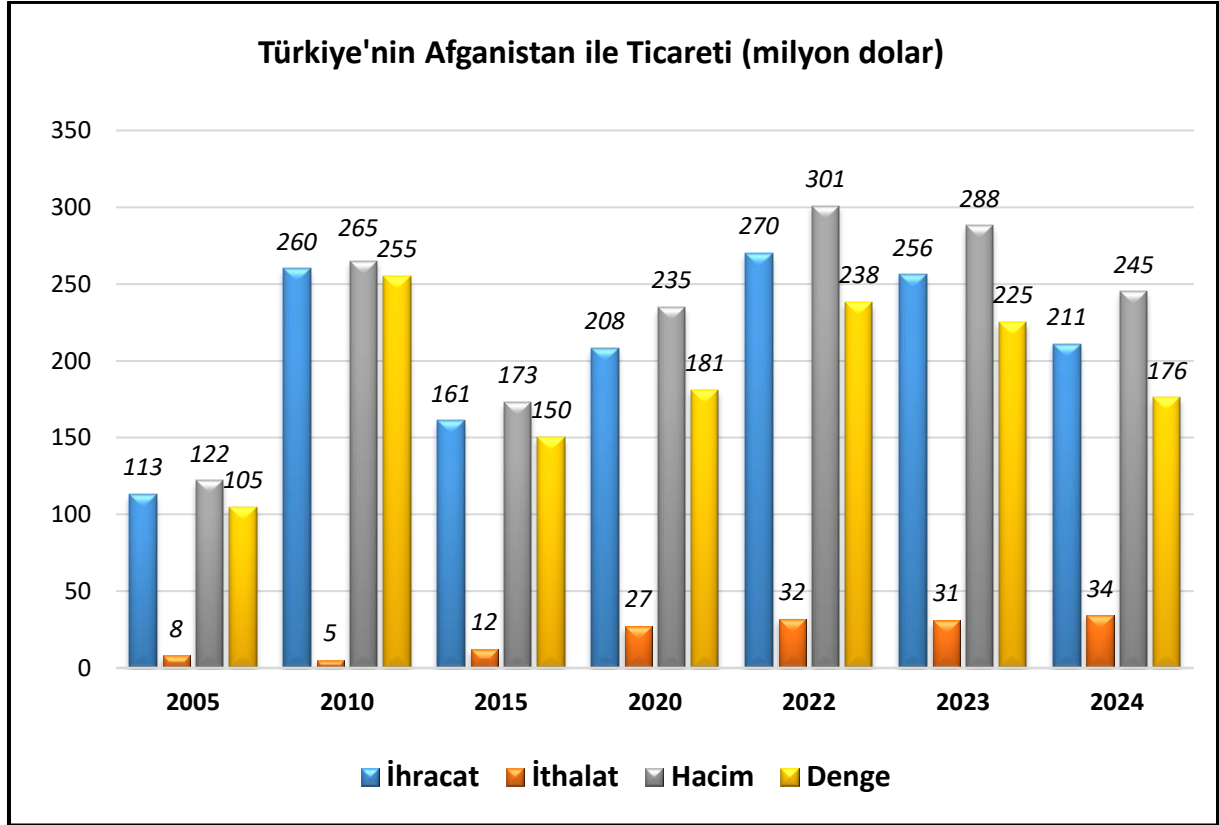
Ülkede faal olan çok uluslu firmalar arasında Coca-Cola, Alcatel, Hyatt Hotels, Standard Chartered Bank, DHL ve Toyota sayılabilir. AISA verilerine göre önemli yatırımcılar arasında Türkiye, Almanya, Hindistan ve Pakistan önde gelmektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlarla ilgili detaylı bilgi için: <http://investinafghanistan.af/en>

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye – Afganistan Dış Ticareti

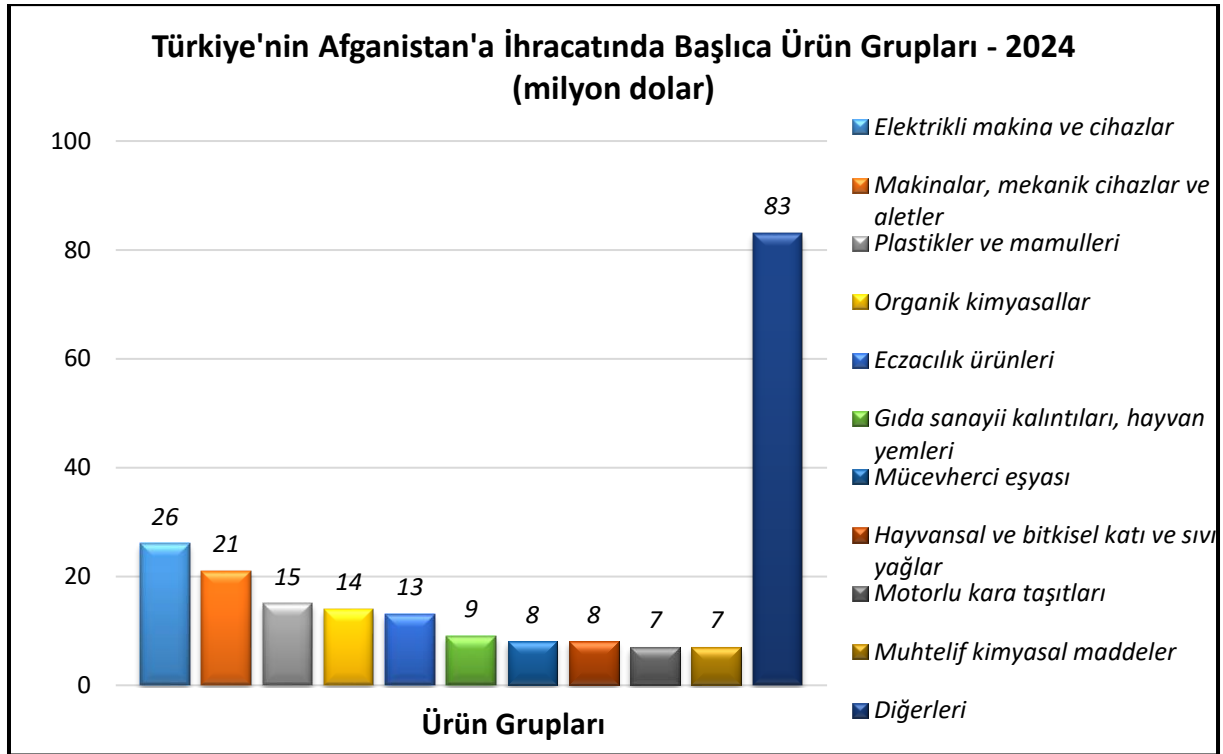

Kaynak: Trademap

Afganistan dış ticaret fazlası verdiğimiz ülkeler arasındadır ve ülkeyle ticaretimiz 2024 yılında 176 milyon dolar fazla vermiştir. Afganistan'la ülkemiz arasındaki ticaret hacmi 2024 yılında 245 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında Türkiye'nin Afganistan'a ihracatında ilk sıralarda yer alan ürünler şunlardır: Azot gruplu bileşikler; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlar; jeneratörler; mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden); soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar; ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar makinalar; kauçuktan yeni dış lastikler; esaslı sentetik polimerler veya tabii polimerler olan, susuz bir ortamda eriyen veya dağılan boya ve vernikler; dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları ve tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralardır.

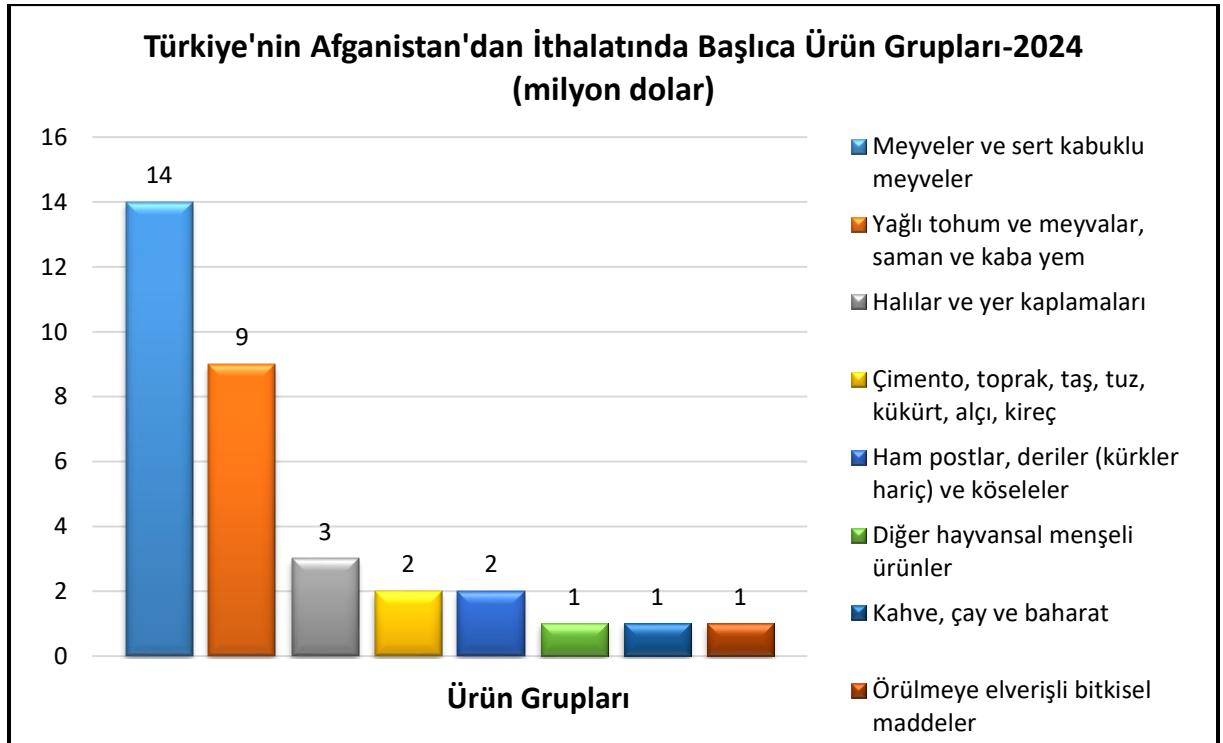
Türkiye'nin Afganistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Afganistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Yatırım İlişkileri

Rusya, Orta Asya ve Kafkasya’da büyük ve prestijli projelere imza atan Türk inşaat şirketleri, bu tecrübeleri sayesinde Afganistan’ın altyapısının inşasında önde gelen aktörler olmuşlardır. Tecrübelerini, ekipmanlarını, makine parklarını ve çalışanlarını Afganistan’a taşıyan firmalar, Afganistan’da alt yüklenici olarak birçok proje almışlardır.

Afganistan’da faaliyet göstermekte olan Türk firmalarının %95’i inşaat sektöründe çalışmakta olup, orta ve büyük çaptaki firmaların 2002-2010 yılları arasında aldıkları taahhütlerin (iş alındı ve iş bitirme belgeleri kayıtlarına göre) toplam miktarı 2 milyar 814 milyon doları aşmıştır. Türk firmaları müteahhitlik alanında yabancı yatırımcılar arasında birinci sırada olup, 70’den fazla inşaat firması kayıtlı bulunmaktadır.

EKLER:***EK-1: Afganistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 667 672	1 701 594	1 612 183	100	-5,3
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	206 175	136 684	226 301	14,0	65,6
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	163 915	178 523	174 420	10,8	-2,3
0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	71 057	162 661	168 200	10,4	3,4
1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)	126 607	156 047	124 557	7,7	-20,2
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	114 855	147 901	120 965	7,5	-18,2
0703	Soğan, şalot, sarımsak, pırasa ve diğer soğanımsı sebzeler (taze/soğutulmuş)	51 938	85 781	109 825	6,8	28,0
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	406 536	220 164	88 798	5,5	-59,7
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	56 035	77 212	62 748	3,9	-18,7
0910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	36 120	59 725	60 842	3,8	1,9
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	30 566	34 006	49 111	3,0	44,4
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	14 411	40 239	49 053	3,0	21,9
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	36 291	45 886	42 614	2,6	-7,1
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	38 182	42 858	35 448	2,2	-17,3
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	6 291	21 555	31 711	2,0	47,1
0810	Diğer meyveler (taze)	26 011	28 913	28 858	1,8	-0,2

Kaynak: Trademap, Afganistan Yansıtılmış Verileri

EK-2: Afganistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		7 500 615	8 711 877	6 211 553	100	-28,7
1101	Buğday unu	842 568	829 487	832 326	13,4	0,3
1006	Pirinç	181 132	215 390	393 327	6,3	82,6
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	462 467	386 908	319 847	5,1	-17,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	192 478	205 459	293 764	4,7	43,0
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	108 123	49 401	233 463	3,8	372,6
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	374 176	340 658	223 868	3,6	-34,3
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	79 384	162 678	220 104	3,5	35,3
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	90 406	65 252	170 581	2,7	161,4
2716	Elektrik enerjisi	155 300	140 272	163 725	2,6	16,7
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	162 858	186 820	146 716	2,4	-21,5
8711	Motosikletler (mopedler dahil) ve bir yardımcı motoru bulunan tekerlekli taşıtlar (sepetli olsun olmasın); sepetler	48 359	83 371	109 639	1,8	31,5
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	36 252	87 273	104 155	1,7	19,3
2523	Çimento	85 460	105 465	86 899	1,4	-17,6
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	128 396	140 606	85 806	1,4	-39,0
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	17 987	41 031	79 535	1,3	93,8

Kaynak: Trademap, Afganistan Yansıtılmış Verileri

EK-3: Afganistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 667 672	1 701 594	1 612 183	100	-5,3
1.	Pakistan	957 992	696 332	659 172	40,9	-5,3
2.	Hindistan	414 753	647 676	649 278	40,3	0,2
3.	Özbekistan	9 064	10 380	56 712	3,5	446,4
4.	Çin	42 016	63 999	42 172	2,6	-34,1
5.	Türkiye	31 532	31 153	34 336	2,1	10,2
6.	S. Arabistan	25 903	29 762	27 411	1,7	-7,9
7.	ABD	23 806	21 008	23 867	1,5	13,6
8.	Kazakistan	8 892	21 170	17 393	1,1	-17,8
9.	Almanya	12 014	14 796	16 638	1,0	12,4
10.	Fransa	4 277	7 798	9 966	0,6	27,8
11.	Kanada	7 189	8 420	9 190	0,6	9,1
12.	Meksika	3 679	4 215	7 680	0,5	82,2
13.	İsviçre	1 855	1 652	7 292	0,5	341,4
14.	İspanya	4 065	5 685	6 269	0,4	10,3
15.	İngiltere	3 443	3 028	5 008	0,3	65,4

Kaynak: Trademap, Afganistan Yansıtılmış Verileri

EK-4: Afganistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		7 500 615	8 711 877	6 211 553	100	-28,7
1.	Çin	553 083	1 269 784	1 543 971	24,9	21,6
2.	Pakistan	988 922	975 891	1 514 075	24,4	55,1
3.	Özbekistan	524 958	765 968	1 398 711	22,5	82,6
4.	Kazakistan	916 207	615 512	527 799	8,5	-14,3
5.	Hindistan	481 600	362 217	338 742	5,5	-6,5
6.	Malezya	358 196	336 954	229 053	3,7	-32,0
7.	Türkiye	269 530	256 414	210 832	3,4	-17,8
8.	Almanya	33 409	42 111	73 142	1,2	73,7
9.	Belçika	130 165	82 925	52 143	0,8	-37,1
10.	Kırgızistan	21 573	14 873	50 489	0,8	239,5
11.	G. Kore	19 139	25 079	35 674	0,6	42,2
12.	Fransa	28 716	20 176	28 181	0,5	39,7
13.	Hollanda	20 842	16 997	23 477	0,4	38,1
14.	İtalya	8 907	13 693	18 696	0,3	36,5
15.	Avusturya	9 669	13 186	17 785	0,3	34,9

Kaynak: Trademap, Afganistan Yansıtılmış Verileri

EK-5: Türkiye'nin Afganistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		269 530	256 414	210 832	100	-17,8
2929	Diğer azot gruplu bileşikler	9 489	12 330	11 911	5,6	-3,4
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	10 491	10 052	11 487	5,4	14,3
8502	Jeneratörler	12 772	7 649	9 945	4,7	30,0
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	9 767	9 541	8 496	4,0	-11,0
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	10 085	19 005	7 596	3,6	-60,0
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	44 809	19 929	6 860	3,3	-65,6
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 762	2 908	5 952	2,8	104,7
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	6 898	10 513	5 419	2,6	-48,5
3208	Esası sentetik polimerler veya tabii polimerler olan, susuz bir ortamda eriyen veya dağılan boya ve vernikler	2 282	3 604	5 214	2,5	44,7
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	10 684	6 797	5 003	2,4	-26,4
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	1 780	2 367	3 909	1,9	65,1
7604	Alüminyumdan çubuklar ve profiller	949	1 897	3 764	1,8	98,4
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	5 325	7 793	3 537	1,7	-54,6
3824	Dökümhane maçalarına veya kalıplarına mahsus müstahzar bağlayıcılar, kimya ve bağlı sanayide kull. diğer kimyasal ür.	360	363	3 516	1,7	868,6
8507	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)	3 702	2 758	3 427	1,6	24,3

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

EK-6: Türkiye'nin Afganistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%) 2024	Değişim (%) 2023-2024
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		31 532	31 153	34 336	100	10,2
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	1 194	3 031	9 632	28,1	217,8
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	641	3 846	8 141	23,7	111,7
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç) 08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	837	7 547	3 632	10,6	-51,9
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden düğümlü veya sarmalı yer kaplamaları	1 784	2 408	2 713	7,9	12,7
2526	Tabii steatit (sabun taşı) ve talk	5 621	1 439	2 200	6,4	52,9
4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	4 650	3 054	1 666	4,9	-45,4
0511	Başka yerde belirtilmeyen hayvansal ürün ve (yenmeyen) cansız hayvan	2 116	1 757	1 154	3,4	-34,3
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	2 957	528	833	2,4	57,8
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	3 661	2 763	812	2,4	-70,6
1211	Bitki ve bitki kısımları (esas olarak parfümeride, eczacılıkta vs. kullanılan)	569	502	693	2,0	38,0
1404	Tarifenin başka yerinde yer almayan bitkisel ürünler	628	380	596	1,7	56,8
1212	Keçiboynuzu, deniz otları ve diğer algler, şeker pancarı, şeker kamışı vs.	157	613	370	1,1	-39,6
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	126	235	369	1,1	57,0
7615	Alüminyumdan sofa, mutfak ve ev işlerinde kullanılan eşya ile sağlığı koruyucu eşya ve bunların aksamı; süngerler vb.	0	345	357	1,0	3,5
0910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	146	176	286	0,8	62,5

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri